І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 173. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 10-го ВЕРЕСНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 10, 1957 No. 173. VOL. LXIV.

ГУБ. ФОБУС ПРОДОВЖУЄ СВІЙ СПРОТИВ ПРОТИ ІНТЕҐРАЦІЇ

Литтел Рок. — Під час свого інтерв'ю з пресовими репортерами, передаваного в одній з телевізійних програм, губернатор стейту Аркензо Орвал Е. Фобус заявив, що федеральний уряд мусить відмовитися тід введення інтеґрації в Центральній Середній школі у Литтел Рок. Водночас із цим губ. Фобус ствердив, що він далі охоронятиме цю школу з допомогою Національної Ґвардії, щоб протидіяти таким чином евентуальному насильству а то і кровопролиттю. У принципі, як заявив губ. Фобус, він не є проти інтеґрації, доказом чого може бути його згода на введення інтеґрації в школах інших місцевостей його стейту, але він не бачить можливости увести цю інтеґрацію у вище згаданій середній школі у Литтел Рок. Національну Ґвардію покликав ген. Фобус для охорони ладу і спокою у місті, а не для недопущення негритянських учнів до школи. Згідно з думкою губ. Фобуса, американська Конституція зобов'язує не тільки федеральний уряд, але теж й окремі стейти вдержувати озброєну міліцію для охорони ладу і громадської безпеки. Проти губ. Фобуса виступив востаннє теж і посадник міста Литтел Рок Вудро Вилсон Манн, який назвав поведінку Фобуса безвідповідальною і загрозливою для безпеки і престижу ЗДА. Посадник Манн заявив, що він буде примушений ліквідувати з допомогою поліції публічні зібрання, що відбуваються кожного дня під школою і що їх толерує вислана губ. Фобусом буцімто для охорони „ладу і спокою" ціональна ґвардія. — Ситуація в Литтел Рок є під сучасну пору однією із головних проблем, обмірковуваних федеральним урядом. В неділю през Айзенгавер відбув у цій справі довгу телефонічну розмову з ген прокуратором Гербертом Бравнеллом, мол. Пресовий секретар Білого Дому Гаґерті заявив, що Президент обстоюватиме в цій справі далі принципи і вимоги Конституції ЗДА.

Стівенсон, Гарриман і Труман підтримують Айзенгавера проти Фобуса

Шикаґо. — Колишній демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон заявив, що спір губернатора стейту Аркензо Орвела Фобуса з суддею Дейвісом і президентом Айзенгавером в справі допущення кольорових учнів до середньої школи в Литтел Рок виходить в користь комуністів, які використають його для своєї протиамериканської пропаґанди. Стівенсон заявив, що підтримує президента Айзенгавера за його становище і ґратулює йому за те, що Президент стоїть в обороні Конституції. Те саме зробив і губернатор стейту Ню Йорк Аверел Гарриман в листі до негра Джекі Робінсона, який є першим негром, що вступив до першої більшої бейзболової ліґи. Гарриман написав, що підтримує становище президента Айзенгавера в „цій конституційній кризі", і що становище губернатора Фобуса „послабило наш провід в боротьбі проти світового комунізму". Колишній президент Геррі С. Труман, який прибув із своєю дружиною до Ню Йорку на відвідини своєї доньки Марґарети і зятя журналіста Кліфтона Деніела та внука Кліфтона Трумана Деніела, заявив журналістам, що йому подобається становище судді Роналда Н. Дейвіса, який видав зарядження, щоб, згідно з Конституцією, в центральній школі в Литтел Рок спільно навчалися діти кольорових і білих батьків. Труман не хотів вмішуватися в конституційний спір Президента з губернатором Фобусом, тільки сказав, що йому подобається становище судді Дейвіса.

Діфенбейкер домагається більшої участи в світовій торгівлі

Ганoвер, Ню Гемшир. — Канадійський прем'єр Джан Діфенбейкер промовляв на конвокації, яка відбулася під гаслом „Виликі проблеми Англо - Канадійсько - Американської Спільноти" і заявив, що його країна домагається більшої участи в світовій торгівлі, бо досі Канада найбільше торгувала із ЗДА і тому була дуже вразлива на всі зміни в торгівлі цієї країни. Діфенбейкер сказав, що Канада не є і не хоче бути „протиамериканська", але „воля вільного світу не дозволяє на те, щоб економічно послаблювати будь-яку країну". ЗДА були головним торговельним партнером Канади, вони купували в ній 60 відсотків канадійських товарів і ввозили до неї 73 відсотки товарів. Статистика показує, що місто Бруклин, Н. Н., продало більше товарів Канаді, як ціла Арґентина. Торговельний баланс між ЗДА і Канадою в 1956 році становив 1,298,000,000 долярів в користь ЗДА, а як виходить із даних про 1957 рік, недобір Канади в цьому році буде ще більший. Канада мусить кожного року продати закордон три більйони бушлів пшениці, а ЗДА продають і роздаровують закордонним країнам свою харчову надвишку, і тому Канада не має можливости знайти збуту на свою пшеницю. Ця конвокація відбувається в Дартмутському каледжі в Гановері, і цього року відзначає своє 10-річчя.

200 американських кораблів беруть участь в маневрах НАТО

Ню Йорк. — Минулого тижня 200 американських воєнних кораблів відплили з своїх баз на Атлянтик і Середземне море, щоб взяти участь в найбільших досі морських маневрах країн Північно - Атлянтійського Оборонного Порозуміння (НАТО). На північний Атлянтик відплили великі літаконосці Форрестол, Саратоґа, Ессекс, Інтрепід, Терава, Восп і Лейт, які оперуватимуть між Норвеґією та Ісляндією. Ці маневри сягатимуть аж до берегів Канади та узбережжя Еспанії. Крім них, виплили з своїх баз бойові кораблі Висконсін і Айова, кружляки з керованими ракетами Бостон і Канберра; підводний човен „Навтілюс". Командантом в північній частині Атлянтику буде віце-адмірал Роберт Б. Пайрі, який буде находитися на кораблі Нортемптоні. Під його командою будуть і кораблі інших держав — членів НАТО. На Середземному морі в маневрах братиме участь американська Шоста фльота, яка складається з 45-ох кораблів і 50,000 моряків під командою віце - адмірала Чарлза Р. Бравна на кружляку „Салем". Під час вправ коло 10000 моряків зроблять висадку коло Дарданелл. Під час цих маневрів дбатимуть про те, щоб була повна співпраця між окремими командами НАТО.

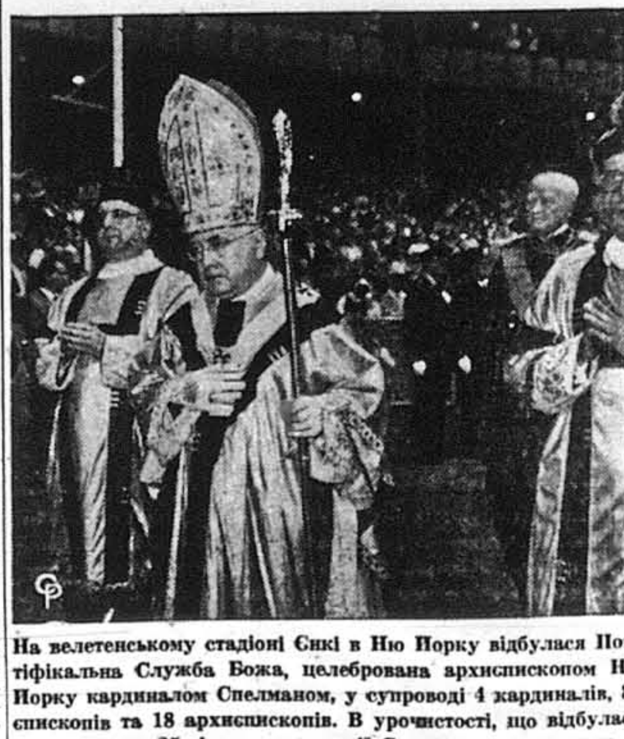
Айзенгавер не підписав законопроєктів про збільшення платень федеральним урядовцям

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер 7-го вересня заявив, що не може підписати законопроєктів про збільшення платень 518.000 поштових працівників і 900.000 федеральних службовців, бо вважає, що те збільшення не є справедливе, непотрібне і збільшувало б інфляцію доляра та вимагало б збільшення висоти федерального заборгування. Це „кишенькове" вето Президента було передбачене, бо Айзенгавер давніше заявляв, що не можна збільшувати платень урядовим працівникам тоді, коли уряд закликає підприємців і світ праці, щоб не збільшували цін на товари і не домагалися збільшення заробітків тоді, коли існує інфляційна тенденція в економіці країни. Коли б Президент підписав був ці законопроєкти, то федеральна скарбниця мусіла б виплатити впродовж року 850.000.000 долярів більше, а Конґрес не ухвалив збільшення поштових оплат, про яке просив уряд. Цього „кишенькового" вета не може перемогти Конґрес, бо воно сталося після того, як обидві палати є на відпочинку. Але на найближчій сесії Конґресу, яка почнеться 7-го січня 1958-го року, Конґрес зможе вчасніше ухвалити ті самі закони, і тоді Президент мусітиме їх підписати під час сесії Конґресу, а як ні, то Конґрес потрібною більшістю переможе „вето" Президента. Президент заявив, що уряд в найближчому році внесе відповідні законопроєкти в справі збільшення платень поштовим і федеральним працівникам, якщо прибутки державної скарбниці на це дозволять.

Під час бунту на Кубі вбито 250 осіб

Гавана, Кубинська Республіка. — Представник кубинського уряду повідомляє, що в країні панує спокій, бо урядовим військам вдалося перемогти збунтовану частину фльоти в порті Сієнфуеґос в провінції Ляс Вілляс. В суботу полонених відставили до міста Санта Кляра. Бої тривали в четвер і п'ятницю (5 і 6-го вересня) і під час них вбито коло 250 осіб. Уряд президента Фульхенція Батіста не подав числа полонених. Число вбитих урядових вояків подають на 33. Журналісти можуть оглядати місце боїв, але не вільно їм порахувати числа гробів на цвинтарях. Вступ до бази фльоти заблькований військом і поліцією. — Провідником бунту був колишній ляйтенант фльоти Хозе Сан Роман Толедо, прихильник провідника повстанців Фіделя Кастра. Кореспондент аґенції „Юнайтед Пресс" повідомляє, що в одній тільки спільній могилі похоронено 41 особу, в тому 33-ох цивілістів. Мешканці міста не можуть подати докладного числа вбитих, бо численні особи згинули від бомб і машинових крісів, хоч вони і не належали до повстанців. Найновіші вістки говорять про те, що стан поготівля всіх родів зброї триває далі, бо уряд сподівається, що заворушення можуть повторитися. Літаки і кораблі виконують розвідчу службу, а піхота перебуває в поготівлі в касарнях. З Мехіко надійшла вістка, що повстанці можуть дістати допомогу з-за кордону.

50,000 ОСІБ У ЦЕРКОВНІЙ УРОЧИСТОСТІ

На велетенському стадіоні Єнкі в Ню Йорку відбулася Понтіфікальна Служба Божа, целебрована архиспископом Ню Йорку кардиналом Спелманом, у супроводі 4 кардиналів, 83 єпископів та 18 архиспископів. В урочистості, що відбулася на пошану 25-річчя консекрації Спелмана на єпископа, взяло участь яких 50,000 осіб.

ДОЛЛЕС КОНФЕРУВАВ ІЗ ПІНО

Державний секретар Джан Фостер Доллес після відбутої в його домі у Вашинґтоні конференції із міністром закордонних справ Франції Крістіяном Піно, на якій обговорювано справу Сирії.

Акція ОН приспішить відкликання сов. військ з Мадярщини — твердить Ладж

Об'єднані Нації. — Мобілізація світової опінії проти совєтської політики на Мадярщині та нове натаврування Совєтів, як аґресора, Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй приспішить відкликання Совєтами їхніх військ з Мадярщини — твердив американський амбасадор в Об'єднаних Націях, Генрі Кебот Ладж в минулу неділю 8 вересня ц. р. в радіо-телевізійному інтерв'ю в рямцях програми „Зустріч з пресою". Ладж заявив, що — очевидно — не можна сподіватися, що совєтські війська заберуться з Мадярщини „завтра", але й не підлягає, мовляв, сумніву, що вони не будуть перебувати там вічно. Отож, така рішуча акція Об'єднаних Націй приспішить той процес. З'єдинені Держави — казав далі американський дипломат — зробили в мадярській справі все — за винятком ужиття сили. Він підкреслив, що вислання на Мадярщину міжнародної поліції Об'єднаних Націй було б рівнозначне з спровокуванням третьої світової війни. Що стосується американської тактики на надзвичайній сесії Генеральної Асамблеї ОН, яка починається 10 вересня ц. р. спеціяльно для справи Мадярщини, то американська резолюція, узгіднена вже з цілим рядом держав, пропонує натаврування Совєтів за порушення чартеру Об'єднаних Націй та відмовлення права теперішньому комуно-мадярському урядові Яноша Кадара репрезентувати Мадярщину на звичайній Генеральній Асамблеї, яка почнеться 17 ц. м. Зате ЗДА не будуть виступати проти допущення репрезентанта того уряду на надзвичайну сесію, на якій розглядатимуть справу Мадярщини. Ладж признав, що Об'єднані Нації повинні вислати на Мадярщину діяча із великим персональним авторитетом в міжнародному світі, розумом і цивільною відвагою, який на місці старався б вплинути на зміну репресійної політики комуно-мадярського уряду.

Москва знову встряває у західньо-німецькі вибори

Бонн. — Московський уряд переслав західньо-німецькому урядові нову ноту із 2.000 слів, в якій ще раз відкидає вимогу об'єднання Німеччини на базі вільних виборів, гостро критикує політику уряду Аденауера та повторяє свою попередню вимогу, щоб в справі об'єднання порозумілись „дві Німеччини". У ноті, яку в неділю 8 вересня совєтський міністер закордонних справ Громико передав німецькому амбасадорові д-рові Вільгельмові Гаасові, таврується знову політику канцлера Аденауера, що вона — мовляв — „веде Німеччину на небезпечну стежку". Совєтський уряд підтримує знову східньо-німецьку пропозицію щодо „федерації" між Східньою і Західньою Німеччиною, як „вступною стадією до об'єднання". Канцлер Аденауер окреслив цю совєтську ноту, яка з формального боку є ніби відповіддю на західньо-німецьку ноту ще з травня ц. р., як на нову спробу Москви впливати на західньо-німецьких виборців. В найближчу неділю 15 вересня ц. р. у Західній Німеччині відбудуться вибори до парляменту. Совєтська нота — твердив Аденауер — підтримує соціялістів, йдучи по лінії їхніх арґументів, але німецькі виборці, казав Аденауер, не дадуть збаламутити себе.

Американські юнаки відвідали двох в'язнів в комуністичному Китаї

Пейпінг. — Десять американських юнаків, які в групі 51 учасників „фестивалю молоді" в Москві перебувають на „туристичних відвідинах" в комуністичному Китаї, відвідали, діставши на це дозвіл від комуно-китайського уряду, двох американських вояків, які від п'ятьох років перебувають в комуно-китайській в'язниці. Це Джан Т. Давні і Ричард С. Фекто, що їхній літак китайці збили в 1952-му році, а взявши в полон, засудили одного на досмертну в'язницю, другого на 20 років в'язниці за „шпигунство": вони ніби скидали зброю антикомуністичним аґентам в Манджурії. За твердженням юнаків, які бачили їх, обидва в'язні здорові і не нарікали на харч. Після того ці молоді американські „туристи" перевели одногодинну розмову з комуно-китайським прем'єром Чу Ен-ласм. Цей останній запевняв, що комуністичний Китай хоче „культурних контактів" з ЗДА, але — мовляв — тільки на базі взаємности, себто, щоб комуністичні журналісти й інші науковці чи туристи могли відвідувати також ЗДА.

ПОЧАЛАСЬ ДОСТАВА ЗБРОЇ ЛІТАКАМИ СУСІДАМ СИРІЇ

Амман. — Від понеділка 9 ц. м. починає плисти до Йорданії і Ливану американська зброя, доставлювана вантажними і транспортними літаками типів „Глобмастер" і „Флаінґ Бокскар". Вони є навантажувані зброєю з американських складів в Західній Німеччині та в Італії. В столиці Йорданії Аммані мали зустрінути перший летунський транспорт зброї з парадою на тамошньому летовищі. Проте йорданські військові власті зберігають строгу тайну щодо характеру і скількости отримуваної зброї. Одночасно приспішеним шляхом доставляється зброю Ливанові і Іракові. В столиці Сирії Дамаску зібрався сирійський уряд на надзвичайне засідання. Сирійський міністер інформації заявив, що уряд Сирії уважає теперішні американські достави зброї її сусідам за „доказ американських аґресивних плянів", а обвинувачування Сирії в підпорядкуванні Москві — за претекст втручання у „внутрішні справи" Сирії.

Тим часом, у зв'язку з переходом у Сирії всіх командних становищ в сирійській армії в руки про-совєтських старшин та зростом совєтських впливів у тому краю, президент Айзенгавер заявив в минулу суботу 7 ц. м., що він „виконає зобов'язання, сформульовані в конґресовій резолюції про Середній Схід". Таким чином Президент потвердив важливість і актуальність так званої доктрини Айзенгавера, за якою ЗДА можуть дати фінансову і військову допомогу кожній середньо - східній країні, загроженій совєтською аґресією. Відповідну заяву відчитав в минулу суботу державний секретар Дж. Ф. Доллес. У тій заяві сказано на вступі, що през. Айзенгавер прилетів був спеціяльно з місця свого літнього відпочинку в Нюпорт з Ровд Айленду до Вашинґтону, де він відбув в минулу суботу довгу нараду з державним секретарем, шефом середньо - східнього реферату в державному департаменті Вільямом М. Ронтрі і спеціялістом середньо - східніх справ Лоєм В. Гендерсоном, який тількищо вернувся з двотижневої подорожі по Середньому Сході. Гендерсон ствердив на тій нараді, що всі сусіди Сирії сильно стурбовані „зростаючим совєтсько-комуністичним верховодством в Сирії і таким великим накопичуванням совєтської зброї в Сирії, яке не є оправдане оборонними потребами". Далі, в офіційній декларації ЗДА пригадується звернення Президента до Конґресу з 5 січня 1957 року, в якому говорилося про „давні амбіції Росії запанувати над Близьким Сходом". Президентська декляpація „висловлює надію", що „міжнародний комунізм не штовхне Сирії до ніякого акту аґресії проти її сусідів і що сирійський нарід не підтримає стривоження, що його викликали останні події". Зрештою, у цій декларації не означено ближче, що саме задумують зробити ЗДА у зв'язку з ситуацією в Сирії. Доллес відмовився сказати на цю тему будь-що ближче.

У зв'язку з цією ситуацією король Савді Арабії Савд несподівано прилетів в минулу суботу до президента Ливану Каміля Шамуна на тайні наради. Шамун дізнався тільки на 24 години раніше про бажання Савда прибути до Бейруту і мерщій вернувся до столиці Ливану з своєї літньої резиденції. Після наради з ливанським президентом, король Савд відлетів до Европи на лікування.

Конференція роззброєння скінчилась повною невдачею

Лондон. — Совєтський делеґат на міжнародній конференції роззброєння в Лондоні, яка тривала від 18 березня ц. р., відкинув внесення чотирьох інших учасників конференції, представників ЗДА, Англії, Франції і Канади, щоб найближче засідання відбути 1 жовтня ц. р. На тому засіданні, що тривало дві години і 10 хвилин, Зорін погодився тільки на те, щоб звідомлення про 4¼-місячні наради предкласти повній 12-членній комісії Об'єднаних Націй для справ роззброєння, що станеться імовірно в наступному місяці в Ню Йорку. Таким чином міжнародна конференція роззброєння, яка формально фіґурувала як конференція Підкомісії ОН для справ роззброєння, перервала свої засідання „на необмежений час", або — іншими словами — закінчилась повною невдачею. Коли голова американської делеґації, Герoлд Стассен, намагався підкреслити, що на тій конференції таки дійшло було до порозуміння між Заходом і Совєтами у цілій низці точок, то Зорін різко заперечив цьому, підкресливши, що „ні в одній справі" не прийшло до згоди. Всі чотири західні делеґати таврували СССР за його дволичну і фальшиву тактику в справі міжнародного роззброєння. Вони ствердили, що до цього часу Совєти не дали вичерпної відповіді по пунктах на західню пропозицію, що її складено на письмі в деталізованій формі 26 серпня ц. р. Геролд Стассен, який весь час був „оптимістом", вже вернувся до З'єдинених Держав.

В АМЕРИЦІ

● **На летовищі в Брум** біля Бінгемптону, Н. Й., під час приземлювання загорівся великий військовий літак типу Т-124, авіяційної бази в Мозес Лейк, Вашинґтон. Всіх дев'ятьох членів залоги відвезено до шпиталю.

● **Нічний службовець** готелю в Асбирі Парку, Н. Дж., почувши жахливий сморід, почав шукати причини його і виявив, що в обертові вхідні двері готелю необачно вскочив скункс і не міг звідтам вийти.

● **Окружний суддя** Джордж Р. Моррісон в Ню Бронсвіку, Н. Дж., мав вирішити делікатну справу між колишніми нареченими Томасом Кухарським і Марґаретою Боднар з Савт Ріверу, Н. Дж. Панна Боднар заскаржила Т. Кухарського за те, що він забрав собі всі 63 дарунки, які вони дістали під час „шаверу" перед плянованим весіллям, — вартости 750 долярів. Т. Кухарський домагався звороту зарученевого перстеня вартости 200 долярів. Суддя рішив: дарунками колишні наречені мають поділитися, бо це спільна власність, але подарований перстень є власністю панни Боднар.

● **Секретар торгівлі** Сінклер Вікс відлетів на два тижні до Европи, де відвідає три ярмарки - виставки. Перед відлетом він заявив, що президент Айзенгавер вважає торгівлю з іншими державами за найкращий спосіб для втримання миру в світі, бо торгівля — це є виміни не тільки товарів, але й ідей.

● **Голова** Республіканського Крайового Комітету Мід Алкорн повідомляє, що від 1 до 14 жовтня ц. р. переводитиметься збірка на партійний фонд. Збирачі ходитимуть від хати до хати за датками і намовлятимуть громадян реєструватися як виборці і брати масову участь в виборах.

У СВІТІ

● **Отто Льоке,** колишнього сторожа - наглядача в кацеті Освєнцім („Авшвіц"), засуджено в Берліні на кару досмертної в'язниці за знущання і вбивство в'язнів.

● **Іван Бенедіктов,** совєтський міністер хліборобства, звернувся з закликом до колгоспних селян - невільників, щоб вони не вживали картоплі, а тим паче збіжжя, для виробу самогону. Потайний виріб самогону з картоплі набрав в СССР таких масових розмірів, що — як твердить Бенедіктов — не стає картоплі, а збіжжя також не є забагато.

● **Юґославський уряд** заборонив спроваджувати та поширювати в Юґославії останню книжку Мілована Джіласа, колишнього заступника Тіта на становищі віце-президента. Цю книжку п. з. „Нова кляса" недавно видано в Ню Йорку. Заборона стосується теж будьяких частин цієї книжки, передрукованих у західній пресі. Мілован Джілас відсиджує в Юґославії кару 3-річної в'язниці. Названу книжку в московському перекладі передає щоденно за залізну завісу з Мюнхену радіо „Визволення". Передачу всього тексту обраховано на три місяці.

● **Комуно - мадярська поліція** арештувала у Будапешті двох службовців англійського посольства. Один із них, Йосиф Мольнар, мадярського походження, є натуралізованим англійським громадянином. Англійський уряд зажадав вияснення цієї справи, але, очевидно, мадярські комуністи такими протестами не журиться.

● **У порті Інчон,** в Південній Кореї, відслонять 15 вересня ц. р. статую генерала Даґласа МекАртура. Урочистість відбудеться напередодні сьомих роковин висадної операції американських військ в цьому порті в обороні заатакованої комуністами Південної Кореї. Гроші на здвигнення того пам'ятника, $72,000, зібрано з добровільних датків серед південно - корейського населення.

● **У Франкфурті,** в зах. Німеччині засудили на 2 роки в'язниці Райнгольда Ортза за те, що вліті 1944 року бив в'язнів у кацеті в Саксенгавзені, старуючись викрити учасників „змови".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩЕ ОДНА ДЕРЖАВА В СВІТІ

В суботу минулого тижня, 31 серпня 1957 р., у Куаля Лямпур на Маляйському півострові, відбулось урочисте проголошення Вільної і Об'єднаної Федерації Маляїв, як нової суверенної держави в сім'ї вільних народів світу. Її прийнято до Об'єднаних Націй, як 82-го члена, було вже заздалегідь передбачене і відбудеться, мабуть, ще цього місяця.

Ця нова держава — невелична: територією 51.726 кв. миль (трохи більше як Нюйорський стейт) і з населенням неповна 7 мільйонів. Але її структура дуже дивна. Вона складається з колишньої 4-членної федерації Маляїв і 5-х несфедерованих країв плюс дві окремі малі англійські посілості. Згаданих дев'ять країн — це були маленькі королівства, які й далі є автономні. Новину в існуючих суспільно-політичних устроях становить виборна монархічна система Маляйської федерації: дев'ять „монархів" вибрали з-посеред себе „монарха" для цілої нової держави на час 5-х років і заприсягли його з прикметним для тієї екзотичної країни традиційним ритуалом. Зрештою, це буде демократична країна з прем'єр-міністром і урядом, як фактичними виконавцями влади, та з федеральним парляментом. Нова держава стає десятим добровільним членом Британського Комонвелту і першим її членом із власним монархом.

Треба подивляти мудрість і гнучкість англійської політики, яка довела до згоди між дев'ятьма місцевими володарями, що, всупереч персональним амбіціям і суперечностям, погодились на найтіснішу співпрацю в одному державному організмі. Для цього треба було безумовно також чималого ступня національно-політичної свідомости і державницької зрілости володарів кількамільйонової різнонаціональної людности.

Чималу „заслугу" у політичному вишколюванні населення треба приписати маляйським комуністам. Негайно після евакуації Маляїв японцями вони почали воювати проти власної автономної влади і проти англійців під гаслом визволення країни з-під англійської „імперіялістичної" окупації. Вмілі військові операції проти партизанів у джунглях, головно після застосування проти них спеціяльно вишколених для партизанської війни у такому терені парашутних відділів, скиданих із гелікоптерів, поруч із щораз більше поширюваною автономією Маляїв і економічними та культурними реформами, позбавили комуністів підтримки збоку місцевого населення. Їх число звузилось до оплачуваних комуністичним Китаєм саботажистів. Їхній головний аргумент, що вони, мовляв, борються за самостійність своєї країни проти англійських імперіялістів — остаточно відпав із постанням самостійної Маляйської держави. Маляйський уряд проголосив знову амнестію для тих партизанів, які з'являться на поліцію, складуть зброю і включаться в мирне населення. Амнестія вигасне 31 грудня цього року. Перший прем'єр нової держави Абдул Рахман (того самого прізвища, що й новообраний король, але вони навіть не свояки) заявив, що протягом під року комуністична проблема в Маляйській федерації зникне.

Морально-політичні користі з постання цієї нової держави для всього вільного світу — величезні. Англія, як найбільша колоніяльна держава, здобула собі за короткий час після проголошення самостійности африканської республіки Гани знову атут, що його не всилі послабити ніяка антиколоніяльна совєтська пропаганда. Керівники обох цих наймолодших держав у світі одностайно прославляли англійців за їхню заслугу у вишколенні автохтонної адміністрації, що змогла перейняти в свої руки весь технічний державний апарат. Англійські службовики, які захотіли залишитись, є в очах автохтонів не живими символами-залишками давнього колоніялізму, а приятелями й символами дальшого, тепер уже цілком добровільного зв'язку цих нових держав із Англією. Державний провід Маляйської Федерації, здаючи собі справу з загрози міжнародного комунізму з таким близьким бастіоном, як комуністичний Китай, з вдячністю приймає військову охорону краю від Англії, не потребуючи обтяжувати крайового бюджету відразу величезними видатками на військо.

Проголошення маляйської самостійности матиме, імовірно, чималий вплив на швидше справедливе вирішення двох болячок: кипрської і альжирської проблем. Воно підштовхне теж справу усамостійнення всіх тих народів, які політично, культурно й економічно дозрівають до стану власної суверенности. Воно допоможе прозріти запамороченим „невтральним", які ще не знають, хто у світі є дійсним поневолювачем, колоніяльним імперіялістом, і воно повинно приспішити справу визволення з-під дійсного колоніяльного ярмлення всіх підсовєтських народів.

НА БАГРЯНОМУ КОНІ ТЕРОРУ

У підсовєтській пресі, друкованій російською, українською та іншими мовами, почалася наполеглива пропагандивна акція підготови до відзначення „сорокріччя великої жовтневої соціялістичної революції". В часописах що друкують чає від часу різні „ювілейні" монтажі" з „успіхами" та „досягненнями" комуністичного режиму, підводиться їх словесні та цифрові підсумки.

Дуже характеристичний монтаж на цілих дві сторінки газетного формату надрукувала київська „Літературна Газета" з дня 8 серпня ц. р. під шумним заголовком, чи лак „шапкою": „Вдарив революціонер — захитався світ!" В цьому монтажі приведена вибірка із творчости кільканадцятьох письменників перших років „розвитку української радянської літератури", здебільша відомих поетів і прозаїків. У введенні до цієї вибірки редакція „Літературної Газети" розписується про „славний шлях", що його пройшла українська література під Совєтами, і про те, з яким „почуттям законної гордости" оглядає вона „усе те, що створене письменниками Радянської України і що ввійшло багатим доробком у золоту скарбницю соціялістичної культури".

Який це був „славний шлях", що його з „почуттям законної гордости" розглядає підсовєтська „Літературна Газета", показує красномовно перелік прізвищ українських поетів і прозаїків, що їх твори приведені в цій вибірці. На 13 відомих прізвищ (різних безіменних червоноармійських та „робітничих поетів" сюди не враховано) аж 11 осіб, отже, майже всі, не дожили до сорокріччя режиму, який вони прославляли. Тільки четверо „перевихованих" — Тичина, Сосюра, Головко і Терещенко (останній був репресований і побував на засланні), двоє — Чумак і Григорук — були розстріляні денікінцями, двоє — Василь Еллан-Блакитний і Степан Васильченко — померли власною смертю і п'ятеро зліквідовані комуністичним режимом у 30-их роках (розстріляні або загинули у совєтських концтаборах), про що дискретно не згадано ні у вступі до вибірки, ні при передрукованих творах, ні в статті-огляді А. Тростянецького, вміщеній у цьому ж числі „Літературної Газети". Їх прізвища: Олесь Досвітній, Валеріян Поліщук, Василь Бобинський, Іван Кулик, М. Любченко (Кость Котко).

Безперечно, рання творчість усіх їх, незліквідованих і зліквідованих „романтиків, закоханих у загірню комуну" була прославлюванням комуністичної революції, червоних зір і прапорів, справжнім, як пише А. Тростянецький, „червоним" заспівом". Але на цьому вона здебільша і урвалася. Тож у 30-их роках були репресовані не тільки згадані вище поети і письменники: викляті й усунено всякі згадки з літературних підручників і оглядів навіть про померлих, таких, як Еллан-Блакитний, Василь Чумак, Євген Григорук. Навіть із теперішніх „живих", що їм дозволено вселаскаво творити й оспівувати Леніна і Сталіна і Москву, були так чи інакше переслідувані або перевиховувані і Сосюра, і Микола Терещенко, і Андрій Головко. Єдиному тільки на всіх 13 Павлові Тичині, що з самого початку вдарив у струну „Партія веде", було дано пройти призначений йому шлях „без бур і тривог" і добитися звання академіка і лавреата сталінських та ленінських премій.

Виведена „Літературною Газетою" галерія перших „заспівувачів" жовтневої революції вражає своїм підбором. Чумак і Григорук були поховані ще раз під важким каменем всесоюзного мовчання, як прихвосні буржуазного націоналізму. В 1934 році померлого вже Блакитного визнано націоналістом, троцькістом і „запеклим ворогом народу, зубоскалом і куркульським підспівувачем" і скинуто його погруддя з п'єдесталу в сквері біля Пушкінської вулиці в Харкові і його ім'я знято з будинку письменників „Слово". Попав у „вороги народу" Олесь Досвітній. Обвинувачений Щупаком у „дворушництві" і в спробі реабілітувати Ваплите, Олесь Досвітній оплатив свою віру в комунізм смертю на засланні. Загинув, правдоподібно, у совєтських концтаборах В. Поліщук, футурист, але водночас автор червоноармійських пісень, дум та поем про комуну і Леніна. Згинув у якійсь в'язниці чи концтаборі уродженець Західної України Василь Бобинський, невтомний редактор львівських комуністичних газет і журналів, прославлювання тепер після ... посмертної реабілітації поета у підсовєтських виданнях. Зник в 1935 році Іван Кулик, голова Українського Оргкомітету Письменників і потому голова Спілки Письменників України, ліквідатор „групівщини" в українському літературному житті, пропагатор тісного зв'язку з Москвою і один з найблищих соратників Постишева у продовжуваній ним чистці серед українських письменників. Загинув і Кость Котко, що на сторінках комуністичних органів виступав з обвинуваченням проти Миколи Куліша і що в своїх сатирах пробував розгромлювати українських буржуазних націоналістів.

„Під знаком служіння народу летіла наша молодість на багряному коні революції", — пише про себе і про... поморданих колег на цих „ювілейних" сторінках „Літературної Газети" Володимир Сосюра, не згадуючи ні словом про те, що цей кінь перетворився незабаром в кривавого коня терору і що більшість з-поміж них загинула з руки комуністичної влади, не зважаючи на вірну службу партії і Москві.

Намагання компартійної кліки в Україні реабілітувати їх, чи точніше, підтримати їхню творчість, привласнити її злиденно-бідої совєтській літератури, як її „червоний заспів" і як її „славу" та „гордість", є тільки черговим диявольським трюком в екстермінаційній політиці Москви.

Степан Женецький

МОСКВОФІЛЬСЬКІ МОГІКАНИ

Москвофільство, оця порода збаламучених царемосковською пропагандою галицьких та закарпатських українців, яка вже цілковито вигинула на рідних землях, найдовше задержалася за океаном, тобто в ЗДА й Канаді. Американські москвофіли — це залишки тої невеличкої частини давньої української заробіткової еміграції з Галичини й Закарпаття, що, прибувши сюди 30, 40 і 50 років тому і бувши національно дуже мало свідомою, залишилися москвофілами досі. Ця горстка галицьких і закарпатських збаламучених наших братів гуртується в кількох своїх організаціях та допомогово-асекураційних братствах і живе своїм окремим життям.

Зуб часу немилосердно спустошив усі ці москвофільські організації й братства. До першої світової війни і кілька років після неї вони були ще многочисленні, але сьогодні це вже тільки назви з кількома сотнями членів. Старі москвофіли вимирали, а їхні діти до москвофільських організацій і братств, поза поодинокими випадками, не вступають, поперше тому, що батьки не зуміли защепити в них „русской ідеї", а подруге тому, що ці організації, придержуючись назви „рашен", ідентифікують себе з ворогом Америки.

Усі ці москвофільські організації та братства вже довший час не проявляють майже ніякої діяльности. Одиноко ознакою, що вони ще животіють, є залишки їхньої преси, яка друкується чудернацьким язичієм, якого ніхто, крім хіба їхніх редакторів, не вживає вже 50 років. Щодо змісту, то ці газети страшенно вбогі. Одинокі теми, які в них порушуються в кожному числі, це — церковні чвари (нашi москвофіли поділені на три московсько-православні церкви) і поборювання українців. Прочитавши пару чисел тих газет, ми набрались враження, що якби не церковний роздор між ними і не українці, то вони не мали б про що писати.

І ось для тієї преси, яка є одинокою зовнішньою ознакою, що наші москвофіли ще клигають, — швидким темпом наближається кінець. У нормальних обставинах газета перестає виходити тоді, коли має замало читачів. Загроза для москвофільських газет в Америці має дві причини. Одна — це зменшування числа читачів. Старі читачі вимирають, а молоді не стають передплатниками. Другою загрозою є... брак редакторів. Зближається час, коли хоч і буде за що ті газети видавати (забезпеченеві братства) і може знайтися ще пару сотень передплатників, але не буде кому редагувати.

Хочемо спеціяльно зазначити, що загрозу для москвофільської преси в Америці не видумав ані автор цих рядків, ані хтось інший з „вікраїнців", як злобно називає українців вилкесберський „Свѣтъ". Про це пишуть самі ці газети, зокрема „Карпатська Русь" з 10-го травня ц. р. в статті „Приготовлємся до XIX головного Съѣзда Лемко-Союза". Ось що читаємо в цій статті:

„За то теперь на головном съѣзді нам треба буде конечно глядати способу, штобы достати де редакции нашой газеты новы силы — не лем помощника або помощников редактору, но и человѣка, котрый мог бы стати и отвѣчательным редактором. В Америкѣ и Канадѣ меже рождеными тут нашими молодыми людьми не легко найти таких людей, бо они хоц и покончили найвысшы школы, то русский ани някой иншій славянскій язык серьезно не изучали. У нас все была надія, што можна буде достати таких молодых людей из старога краю — из Пряшевщины, Польшы або Совѣтского Союза. Теперь тота надія еще больше обоснована, бо „холодна война" тратит свою остроту, то можно буде скорше достатися таким людям в Америку. Но не можеме забывати и своих молодых людей тут в Америкѣ. При Лемко-Союзѣ и при Карпаторусском Американском Центрі суть специальны школьны фонды на стипендии студентам. Так можна подумати и о том, штобы на кошт организации послати одного або больше студентов до старого краю, абы они там докончили науку русского языка. Мы говориме за науку русского языка, бо молодый человѣк, котрый изучил добре русский язык, а притом знає и свой народный лемковский розговорный язык, може помагати при нашой газеті и заняти должность редактора".

Що ця турбота „Карпатської Руси" є оправдана навіть для неї самої, свідчить найкраще той факт, що через кілька тижнів після появи цитованої статті помер редактор тієї газети, д-р Симеон Пиж, і тепер його місце заняли... друкар тієї газети і менаджер бари „Лемко-Союзу" з Клівленду.

Цю саму трудну проблему майбутніх редакторів обговорює й друга, подібна газета „Правда" з Филадельфії. В редакційній статті „О будущихъ редакторахъ народныхъ газетъ в Америкѣ" (ч. 29 з 7 серпня ц. р.) читаємо:

„Если бы 15 лѣтъ тому назадъ подняль былъ кто нибудь вопросъ о будущихъ редакторахъ русскихъ народныхъ газетъ въ Америкѣ, то его осмѣяли бы, такъ якъ въ то время у насъ въ Америкѣ было достаточно еще людей, которы могли быть редакторами, а тоже изъ Старого Краю не трудно было выписать такихъ людей.

Говоря о русскихъ народныхъ газетахъ и редакторахъ такихъ же газетъ, мы имѣемъ на мысли газеты на народномъ галицко-русскомъ говорѣ, включая, конечно и лемковскій разговоръ.

Редакторы такихъ газетъ должны знать не только русскій литературный языкъ, но и нарѣчія того языка, то значить народны говоры. Кромѣ русского литературного языка съ его нарѣчіями и малорусского (украинского) съ тоже нарѣчіями, необходимо знать и другіи славянскіи языки, не такъ уже досконально, но все таки настолько, щобы читая польскіи, чешскіи, словацкіи, сербскіи и болгарскіи газеты, имѣть опредѣленное понятіе о контекстѣ читаемого.

Сегодня въ Америкѣ очень мало такихъ людей, которы бы подошли къ этой категоріи. Есть, конечно, нѣсколько священниковъ-стариковъ, но у нихъ свое занятіе, а среди мірскихъ людей, если есть, то ихъ со свѣчей въ бѣлый день не найдешь. Другими словами, ихъ нѣтъ. Здѣсь нѣтъ, а со Старого Краю никого не впускаютъ. Если бы даже и нашелся кто, то его не впустятъ въ Соед. Штаты, бо будуть бояться, що онъ „зараженый" коммунизмомъ".

Так то зближається неминучий кінець тому „язичеському" дивоглядові, що був витвором під різними чужими впливами на організмі нашої спільноти і що вже довший час не живе, а тільки животіє.

А. Заплітний

МАДЯРСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ У ЗВІТІ ОН

I

Як спалахнула революція?

Саме сьогодні, у вівторок 10-го вересня, Генеральна Асамблея ОН починає свої наради, на порядку яких є відома справа антикомуністичного повстання в Мадярщині в жовтні і листопаді минулого року та кривавого здушення того повстання совєтською збройною інтервенцією.

Події на Мадярщині восени минулого року відбилися широким гомоном в ОН. Генеральна Асамблея цієї організації в резолюції з 12 грудня 1956 р. осудила СССР за ужиття збройної сили і порушення політичної незалежности Мадярщини, за зламання Хартії ОН через позбавлення цієї країни волі та незалежности, а мадярського народу його основних прав. 10-го січня 1957 р. зробили ОН ще одно шляхетне та дуже корисне діло, вибравши 5-членний Комітет з-поміж членів держав та доручивши йому „перевести слідство, щоб запевнити загальному зборові та всім членам-державам якнайприступнішу інформацію відносно ситуації, витвореної інтервенцією СССР через ужиття збройної сили і інших засобів у внутрішніх справах Мадярщини".

Цей комітет зібрав і впорядкував величезний документарний матеріял, що складається передусім з розпоряджень та постанов мадярського уряду і мадярської компартії безпосередньо перед і після революції, з резолюцій, летючок і постанов в часі самої революції, як також з наказів совєтської військової команди з цього періоду.

Він переслухав 111 свідків, які брали участь в революції або стояли дуже близько до неї. Між свідками були представники всіх суспільних верств і різних політичних переконань; були особи, які до революції належали до компартії, були студенти вищих та середніх шкіл, професори, письменники, науковці, робітники, селяни, генерали та рядові вояки.

На прохання цього комітету цілий ряд держав, які мали своїх послів чи амбасадорів в Будапешті, надіслали цінний матеріял та спостереження, які вони зробили в бурхливих днях революції. Міжнародна Юридична Комісія надіслала основну студію мадярських подій з погляду міжнародного права. Комітет взяв до уваги всі факти та твердження уряду СССР і попреволюційного мадярського уряду Я. Кадара.

З цього великого матеріялу постала праця, яка носить скромну назву: „Звіт спеціяльного Комітету відносно мадярської проблеми". Вона стала доступна світовій читаючій публіці наприкінці липня ц. р. Часописи повідомляють, що цей звіт має бути предметом наради повної Асамблеї ОН 10-го вересня ц. р. Без огляду на те, чи він порушить в більшій або меншій мірі світове сумління, він має свою велику — внутрішню вартість, становлячи незаступне джерело пізнання того суспільного явища, якому дано ім'я революції.

Крім цієї історично-наукової сторони, звіт має ще юридично-моральний бік надзвичайно великої ваги. Він є рівночасним обвинуваченням Москви в цілому ряді злочинів, доказом, що вона їх повинила, та осудом за всі порушення нею правил міжнародного права, міжнародних договорів, людських прав і основних вольностей мадярського народу.

За час свого 600-літнього існування московська деспотія білого та червоного кольору доконала більші і страшніші злочини, наприклад на Україні. Дотепер вони проходили більше або менше непомітно для зовнішнього світу, в кожному разі безкарно для неї. Це вперше дістала Москва заслужено таврo злочинця і моральний осуд усіх її злочинних дій на Мадярщині від такої авторитетної міжнародної організації, якою є Об'єднані Нації.

Як початкову дату мадярського повстання приймає згаданий вище звіт день 22-го жовтня 1956 року. В цей день відбулося кілька студентських віч, але вирішним було велике студентське віче, скликане виконавчим комітетом комуністичної молоді у Технологічному інституті будівельної промисловости в Будапешті при участі 4000—5000 студентів, професорів, секретаря компартії та високих партійних урядовців. Порядок нарад „встановлював чисто студентські справи. Надвечір залунали голоси, щоб повести дискусію на ширші теми: на аспірації Гомулки в Польщі, на оточення Варшави совєтськими військами, на опрацювання програми демократизації Мадярщини, на покликання Імре Надя до влади, на відкликання совєтських військ з Мадярщини. Дискутовано над свободою слова, друку, радіо та над гарантією людських прав. Коло 8-ої год. „при великому захопленні й під оплески" прийнято резолюцію з 10 точками. Між ними було домагання: негайного відкликання совєтського війська з Мадярщини, покликання Імре Надя як прем'єра; публічних судів над кримінальними-сталіністами; загального і таємного голосування до Національних Зборів, допущення інших партій; права робітників на страйк, знесення виробничих норм, скасування примусових рільничих достав селянами та перегляд усіх господарських договорів з чужими державами.

(Далі буде)

ПОВІВ СМИЧКОМ...

Повів смичком —
Заграли струни...
Скрипаль замислився
на мить —
І вже поля зеленоруні
Біжать у весняну блакить.

І вже думкам нема спокою...
І невимовно чарівна
Бринить над долом, над рікою
Його пісень дзвінка луна.

Коломия, 1957.

БОРИС МЕЛЬНИК

Ярослав Герус

ОЛЬГА

(Оповідання)

(7)

Кімната на горищі, хоч і невелика, але привітна. Нетут, що внизу. На вікнах чисті, мережані фіранки, на фуртинах у вікон та на стільчиках біля них вазоньки, під вазоньками та на поличках етажерки, вишивки, на стінах непогані образи. Тільки на столі та кріслах порозкладане якесь слюсарське та електричне приладдя. На краю стола скринька розмонтованого радіоприймача. Все це, звичайно, не дуже гармонізує з рештою кімнати. Але домашні укладнення: брат Ольги теж ненавидить „опікуна" і волів працювати тут, хоч спить та харчується внизу, в кухні. З освітленням тут теж не все в порядку. Хоч електрика у хаті, на столі горять свічки. Це вже укладнення іншого характеру. Електрівня не завжди доставляє струм, тож треба користуватися домашніми засобами.

В кімнаті Роман з Ольгою. Ольга складає все приладдя в одним кінець стола біля пришивача. Роман помагає. В Ольги дрижать руки. Роман бачить це. Годі ж не бачити. Це цілком виразне. Ось зноп якесь долітце випало їй з рук на підлогу. Як переходить повз нього, заступає їй дорогу, бере за руки. Руки дуже дрижать.

— Олю, що це з вами? — питає.

Ольга хвилину мовчить. Нараз припадає йому до грудей і нагальний плач стрясає її тілом.

Роман кладе руку на її голову, ніжно гладить по волоссю.

— Олю, заспокійтесь! Що сталося, дитино?..

Хлипання поволі втихає і Ольга, не підводячи голови з його грудей, шепче:

— Я втікаю разом з вами!.. Зараз, цієї таки ночі!..

Знов хвилина мовчанки. Зідхання і знов шепотом:

— Тонько хоче видати вас в руки поліції!.. Зараз, ранком, як тільки можна буде ходити. До того часу я маю вас придержати тут... Яка підлість!.. Яка підлість!..

Знов хлипання.

Романові від такої відомости треба б перелякатись. Це було б цілком нормально. Але йому чомусь ані трохи не страшно! Навпаки! Ці слова оції дівчини, що дрижить в його руках, мілішої йому від найкращої музики... І йому дуже приємно. Навіть щось більше: йому весело! І ще щось більше: йому просто хочеться жартувати!

— Це, Олю, справді, чудово!.. — шепче їй, поміж кучері, просто до вушка. — А отої Тонько, це, направду, прегарна людина!..

І чуть, нарешті, плачеві кінець. Оля голову догори, і на нього — великі, здивовані очі. Певно, думає, що він від страшної вістки збожеволів!

Але Роман сміється.

— Так, так, Олю! Краще й бути не може!! Разом же ж втікаємо. Разом!!

Пригортає дівчину це дужче до себе і міцно цілує.

Ольга напівзомліла... Будить її. Цілунками в чоло, брови, очі... Очуняє.

— Коханий!..

— Скоро, Олю! Скоро! Вже втікаємо!

Пістолю в одну руку, ліхтарку в другу, дівчину за стан і — до дверей.

Але Оля придержує його.

— Стрівай, шалений! Що робиш?! Ще не тепер! Вони ж ще не сплять! Підождемо, аж світатиме!

Зупиняється. Дивиться на дівчину. Сині, дуже сині очі...

— Аж світатиме, кажеш?..

— Еге ж, тоді всі найтвердіше сплять!

Романові знов на веселощі збирається.

— А ми самі не поснемо?

— Маємо будильник!

Знов сміється. Як же ж не сміятись, як весело на душі!

— Дурненька. Збудить нас, побудить і інших!

— Приложимо подушкою.

* *
*

Зззз... Зззз... Зззз...

Зумлять травоконики. Ой, скільки їх! Ціла левада травокоників! Травокоників і квітів. Чудові, розкішні квіти. А найбільше червоних.

Вона лежить в холодку, під деревом, а Роман ходить левадою, збирає квіти і приносить для неї. Але чому це він самі тільки червоні визбирує?.. Ага! Червоне — дуже кохає! Вона вже вся засипана оцим червоним квіттям. А як пахнуть вони! Аж голова крутиться. Але чого це отой настирливий травоконик її причепився?.. Засівся десь біля самої голови і зумить та й зумить! А йди ж собі геть! Хохе відігнати його рукою, аж нараз: Що це? Де вона? Немає ні левади, ні квітів, тільки темрява кругом. Але щось зумить! Таки тут, десь біля її голови! Тихенько, але так гостро, наче б тонким свердлом мозок вертів. І нагло — свідомість дійсности і піт на скронях. Рука миттю під подушку, що на нічному столику, і зумління вривається.

В кімнаті темно. Але там, за вікном, небо починає сіріти.

— Романе!.. Ромчику!.. — шепче, нахилившись над лицем сплячого.

Сплячий прокидається. Ніжно закриває йому долонею уста і знов шепотом:

— Пора вже нам... Світає!.. Тільки тихенько, дуже тихенько...

Всміхається до неї. Цілує долоню, що на устах...

Світла не світять. Збираються напотемки. Давеньнула, вдаривши об гудзик, ліхтарка, цокнув забезпечник пістолі.

— Я йду перший, а ти ступай, крок-у-крок, за мною, — каже дівчині вже перед самими дверима.

Але в Олі інша думка.

— Ні, так недобре, — відповідає йому. — Ти тут чужий. Я краще усе тут знаю. Сходи страшенно скриплять, як не знаєш, куди ступати. Треба самим краєчком. Я піду попереду.

Закинула йому руки на шию і міцно впилася устами в його. Нараз почув щось тепле на своєму лиці. Пригорнув її сильніше.

— Чого плачеш, серденько? Не бійся! Разом не страшно!

— Я не боюсь, коханий. Це тільки так...

А через хвилину:

— Ромчику!

— Що таке?

— Маю до тебе прохання.

— Яке саме?

— Це, знаєш, дуже для мене важне. Зробиш так, як попрошу?..

— Певно, що зроблю, кохана! Як же ж би ні!

— Присягнись!

— Присягаю, серденько! Але що це таке?

— Знаєш, як будемо втікати, всіляке може трапитись... Може бути так, що нас перестріне якась стежа. Можуть стріляти. І, власне, якщо б таке сталося, якщо б мене застрелено або так тяжко поранено, що я не змогла б іти далі з тобою, тоді я тебе дуже й дуже прошу, щоб ти ні на хвилину не залишався біля мене, а втікав далі! Чуєш?.. Ти мусиш втікати! Пам'ятай! Ти присягав!

— Олю, кохана, покинь такі думки!

ЗАКАРПАТТЯ — СКЛАДОВА ЧАСТИНА УКРАЇНИ

З приводу книжки д-ра В. Маркуся про прилучення Закарпаття до УССР*

Попри всі знищення і втрати, які нам принесла друга світова війна, в її результаті був водночас створений новий фактичний і правно-державний стан на українських землях. Хоч сучасна УССР не є самостійним державним твором українського народу, і господарем в ній залишається Москва, факт, що в такій державі об'єднані найважливіші частини українських земель, має серйозне значення і для майбутнього усамостійнення України і для її повної соборности. В нашому національному інтересі є те, щоб цей факт був належно проаналізований і оцінений та використаний також в наших акціях перед вільними народами світу.

Українське Науково-Освітнє Товариство в Бельгії зробило добрий причинок у цій акції української еміграції, видаючи французькою мовою працю д-ра В. Маркуся про розвиток подій на Закарпатті в роках 1944-45. Це перша наша джерельна студія чужою мовою, сперта на аналізі найважливіших документів того часу. Вона дає живу картину того, як, в результаті особливого укладу міжнародних сил прийшло до включення у підпорядковану Москві Українську ССР тієї Карпатської України, яка в 1919 і в 1939 роках виявила недвозначне бажання стати складовою частиною самостійної української держави. На розвиток справ в 1944 і 1945 роках карпатські українці та їх провідні політичні кола не мали безпосереднього впливу, а їхнє „голосування" мало тільки формальне значення. Крім того, коли їхньому становищу і подіям надано певне місце в цій події, вони, як українці, не могли голосувати за прилученням до ЧСР, якій і так було призначено стати сателітом Москви. Врешті, залишатися при Чехословаччині означало б акцептувати поворотну анексію цієї частини української землі до Чехословаччини. Автор стверджує, що українські націоналісти і національно активні елементи не агітували за приєднанням до УССР, але він вказує на те, що в даних умовах не було іншого виходу. Подібно, як не було іншого виходу в 1939 р. для головної частини західньої України, поскільки самостійною державою вона стати не могла.

Хоч долю Закарпаття вирішувала в 1944-45 роках Москва, український чинник у цій її грі мав також серйозну ролю. З'сування цього аспекту справи, тобто гри Москви українською картою в закарпатському питанні є чи не найбільш інтересною частиною праці Маркуся. Можна тільки жалкувати, що цього аспекту автор не розгорнув ширше. Гра Москви закарпатським питанням розкриває також розміри наївности колишнього президента ЧСР Едварда Бенеша, який у своєму русофільстві довгий час уявляв, що Москва погодиться на поворотну окупацію Закарпаття. Правда, поставивши своєю метою пересунути кордони СССР поза Карпати, Москва виявила неабияку зручність у використанні для того української карти. Довший час впродовж воєнних років Сталін взагалі робив вигляд, що його не інтересує Закарпаття і що воно належатиме до ЧСР. Він не протестував зовсім, коли в жовтні 1944 року на Закарпаття прибув Франтішек Немец у ролі „правительственного делегата" для цієї провінції ЧСР. За те рівночасно з тим комуністична партія Закарпаття почала організувати рух за приєднання Закарпаття до УССР. На її конференції в дні 19 листопада 1944 було стверджено, що „від тепер ми не є більше малим народом, який потребує опіки чужинців. Ми є частиною великого українського народу. Перша конференція Комуністичної Партії Закарпатської України... вимагає, щоб була направлена історична несправедливість і щоб Закарпатська Україна була приєднана до совєтської України" (44). Вже 25 і 26 листопада, тобто в тиждень пізніше, відбувся в Мукачеві з'їзд „представників усього населення Закарпаття", на якому одноголосно схвалено маніфест про приєднання Закарпаття до УССР. З'їзд вибрав Народну Раду Закарпатської України з відомим комуністичним діячем Іваном Туряницею у проводі, „як єдину центральну владу, діючу по волі народу на території Закарпатської України", та уповажнив її „здійснити рішення з'їзду про возз'єднання Закарпатської України з совєтською Україною" (47). Водночас з'їзд вислав делегацію до Києва і Москви з завданням клопотатися там про приєднання. Зразу після цього Рада почала організувати все політичне, культурне та економічне життя Закарпаття. Все це проходило в умовах окупації Закарпаття червоною армією.

Навіть такий оборот справ не зразу переконав Бенеша про серйозність ситуації. Правда, Бенеш заявляв совєтським представникам, що Закарпаття може залишатися або при ЧСР або при УССР, але по розмовах у Москві в березні 1944 року він був переконаний, що Закарпаття припаде таки Чехословаччині. Довідавшись про те, якими шляхами пішов розвиток справ на Закарпатті в жовтні і листопаді 1944, Бенеш пробував протестувати та домагатися інтервенції Москви. На це відповів представник міністерства закордонних справ СССР Зорін чеському амбасадорові Фірлінгерові, що, згідно з договором між ЧСР і СССР, жадна сторона не може вмішуватися у внутрішні справи другої, і тому Москва не може втручатися в справи Закарпаття... (67). Тоді Бенеш пробував вияснити таке становище Москви інтригами Києва. В телеграмі до Фірлінгера він писав, що Москві прозвіток на Закарпатті не менше не до вподоби, як і чеському урядові, але що справа в тому, що „український уряд, українські вояки, а передусім українська комуністична партія поступають інакше. Українська комуністична партія хоче поставити Москву перед доконаний факт і не хоче визнавати нікого та нерозумно плянує проводити свої власні цілі. Я не думаю, що це є подвійна гра Москви". До того Бенеш додав: „Не треба забувати, що український націоналізм творить небезпеку у всяких відношеннях і що Москва повинна бути з ним рахуватися". (68).

Остаточно чехи зорієнтувались, що за Києвом стоїть Москва і без протестів рішили піти на визнання доконаних фактів. Дня 29 червня 1945 був підписаний в Москві міжнародний договір між ЧСР і СССР, в якого першій статті говорилося, що Закарпатська Україна, яка на підставі договору в Сен Жермен, належала до Чехословаччини, тепер „Повертається до своєї давньої батьківщини, на підставі виявленого населенням бажання та на підставі приязної угоди між двома сторонами". (121). Урд УССР не був сам стороною в цьому договорі, хоч приявним був його представник П. Руднецький, а сам договір був зредагований в трьох мовах: український, російський і словацький. Договір підписали з одного боку В. Молотов, з другого В. Фірлінгер і В. Клементіс. Ратифікацію договору провела народна асамблея ЧСР в дні 22-го листопада 1945, а Президія Верховної Ради СССР прийняла дня 22 січня 1946 року постанову про створення закарпатської области в УССР.

Праця Маркуся це необхідний посібник для кожного дослідника проблем сучасного правного положення українських земель та для кожного, хто інтересується політикою Москви у відношенні до України. Це також цінний аргумент в обороні українського Закарпаття перед анексійними плянами празьких шовіністів, які, як відомо, досі не перевелися. Вкінці праця Маркуся — це серйозний стимул для дальшого прослідження питання, наскільки Москва, у своїй експансії поза Карпати, була змушена брати до уваги тодішню об'єктивну силу українського народу та його визвольної боротьби за самостійність і соборність.

Мирослав Прокоп.

* Vasyl Markus: "L'incorporation de l'Ukraine subcarpathique a l'Ukraine sovietique 1944-45." Louvain 1956, 144 pp.

Відбувся Собор Українського Євангельського Об'єднання Півн. Америки

Цьогорічний Собор Українського Євангельського Об'єднання в П. А. відбувся в днях 31 серпня до 2 вересня 1957 р. в м. Гамілтоні, Онт., Канада. Собор був попереджений в днях 28—30 серпня Конференцією українських євангельських проповідників.

На Собор прибули делегати й гості, проповідники й світські члени з Канади й ЗДА. Голова УЄО — Василь Кузів, що саме видужує по операції, не міг бути присутній, але прислав свій привіт та побажання Божих благословенств.

Президіюмом Собору вибрано: паст. Л. Стандрета з Вінніпегу, а редактора „Євангельської Правди" — паст. М. Фесенка з Торонта — секретарем.

Собор ухвалив вислати привіти Королеві Елисаветі II та Президентові Д. Айзенгаверові, як теж Президентові Уряду Української Народньої Республіки в екзилі — д-рові С. Витвицькому.

По вислуханні звітів дотеперішньої Управи УЄО та Контрольної Комісії, Собор уділив їй повну абсолюторію і висловив одноголосно своє признання за успішно переведену корисну працю.

В суботу, 31-го серпня, обрано нову Управу УЄО, до якої ввійшли: Суп. Василя Кузева з Кранфорду, Н. Дж., — почесним головою; добр. Петра Ковальчука з Лівінгстону, Н. Дж., — головою Головної Управи та головою на ЗДА; паст. Лева Бучака заступником голови та головою на Канаду; паст. Івана Р. Ковалевича, редактора „Канадійського Ранку" з Вінніпегу і добр. Михайла Козака з Торонта — заступниками голови на Канаду; добр. Івана Петращука з Дітройту — скарбником; абсольвента богословських наук Михайла Боровського з Дітройту — рекордовим секретарем; паст. Михайла Фесенка — радним і паст. Володимира Боровського з Дітройту — екзекутивним секретарем.

В неділю, 1-го вересня відбулося врочисте Богослуження, присвячене 35-літтю УЄО, де згадано покійних піонерів українськогон євангельського руху.

МИРОСЛАВ СТАРИЦЬКИЙ СПІВАТИМЕ В ТАВН ГОЛ

Ню Йорк. — Відомий наш тенор Мирослав Скала-Старицький (Міро Скала) виступить перед нюйоркською публікою з концертом в Тавн Гол. Заля Тавн Гол належить, після Карнегі, до однієї з найкращих музичних заль Метрополії. М. С. Старицький концертуватиме в цій залі в неділю, 13 жовтня ц. р., год. 8:30 веч. з новою та багатою програмою. Квитки і програму концерту вже можна буде одержати в наших крамницях в наступному тижні. М. Скала Старицький виступить теж перед нашими громадами в Шікаго 20 жовтня, в Дітройті 27 жовтня та в Клівленді 10 листопада ц. р.

9-РІЧНА ФРАНЦУЗЬКА ПОЕТКА

В Парижі живе 9-літня дівчинка, прибрана дитина старших бездітних пані Друе, Міну. Вона незвичайна тим, що пише листи такою гарною поетичною формою, що її признали найцікавішою дитиною. А почала вона писати дуже оригінальним способом.

Одного разу вернулася вона з лекції гри на піяно й під впливом музики написала листа до учительки. Опісля написала другий і третій, і всі вони були немов досконалі поетичні твори, повні оригінальних порівнянь.

Пані Друе, видала друком її листи й поезії, і з тої пори — дівчинці не дають спокою. Одні подивляють її як феномен, інші підозрівають, що її поезії пише її прибрана мати, яка собі зробила корисне підприємство. Понад 50 композиторів підклали музику під її вірші, її фотографії появляються в усіх журналах світу, її просили в турне до Америки, пропонуючи 50 тисяч долярів. Перша її книжечка має наголовок: „Дерево — мій приятель". А почала своє життя ця дівчинка в домі для сиріт, була несмілива, спокійна і зизолова.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЛЮБОМИР КОВАЛЬ — ДОЦЕНТОМ ІЛЛІНОЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Любомир Коваль, син о. Володимира Коваля, став доцентом Іллинойського університету, де буде працювати на економічному факультеті. Він скінчив гімназію в таборі в Діллінґені, Німеччина, а в цій країні студіював в католицькому каледжі „Св. Франсіска" в Лоретто, Па., в якому здобув звання бакалявра з соціології й економії. Пізніше студіював в Католицькому університеті в Дітройті, який [illegible] ра економії і торгівні. Під час студій він користав із повних стипендій, бо весь час робив визначні поступи в науці. Він думає про здобуття титулу доктора економічних наук.

Петро Мазовіта

ОЛЕГ ЄРЖКІВСЬКИЙ ЗДОБУВ СТУПІНЬ „МАСТЕРА ОФ АРТС"

Олег Єржківський

Народжений в 1932 році в Києві на Україні, Олег Єржківський в 1950 році прибув до ЗДА і рік пізніше закінчив тут середню школу з найкращим успіхом, і тому міг дістати стипендію та продовжувати свої студії в Сиракюзькому університеті. В 1951 році став він членом 39 Відділу Українського Народного Союзу. Той університет закінчив в 1955 році і дістав ступінь бакалявра з приміткою „магна кум лявде". Він володіє 4 мовами і в 1954 році був делеґатом Сиракюзького університету на Всеамериканську Студентську Конвенцію в Вест Пойнті. Він був членом багатьох організацій при університеті і тішився любов'ю серед студентів та признанням від професорів. Від 1955 року студіював в Школі Міжнародних Зносин в Вашинґтоні, яку закінчив цього року з відмінним успіхом і здобув ступінь маґістра. Він тепер працює в Вашинґтоні в департаменті торгівлі і думає про те, щоб написати докторську працю та здобути найвищий академічний ступінь — докторат міжнародних зносин. Віримо, що при його здібностях і витривалості це йому напевно вдасться.

П. К.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Картерет, Н. Дж.

З життя української громади.

15 вересня на третю годину по полудні скликаються загальні збори членства двох Відділів Українського Народного Союзу, на яких буде промовляти організатор Степан Дембицький. До участи в цих зборах запрошується все українське громадянство в Картереті і околиці.

Зокрема кличемо батьків, щоб прийшли на ці збори і задумались над потребою вписувати до першої найстаршої та найбагатшої в Америці української братської організації дітвору. Існує в нашому місті дві українські церкви, при яких гуртується наше молоде покоління. Треба сподіватись, що наша молодь залишиться при своїх церквах і цим збереже свідомість свого українського походження. При цьому не можна забувати, що і здобутки церковних громад і надбання УНСоюзу, установи, число членів якої перейшло 70 тисяч осіб, а майно доходить до 20 мільйонів, — дає молодому поколінню почуття певної гордости та самопевности. Наша молодь і шкільна дітвора щораз у більшому числі відвідує Союзівку, вписується на ведені там курси українознавства, а тим самим зберігає пам'ять про своє походження. Треба сподіватись, що наші нащадки, добуваючи знання, а згодом і вищі становища в Америці, будуть корисні для великої справи рятування та визволення України.

Скликуємо збори під кличем: **„Кожний дорослий українець і кожна українська дитина мусять бути членами УНСоюзу".** Збори відбудуться в залі української православної церкви Св. Димитрія.

Троє школярів недільної школи при церкві св. Димитрія, а саме Реймонд Зазворський і Кетлин Делай, як стипендисти Чоловічого Клюбу і Товариства Св. Анни, та Ричард Герров, висланий коштом своїх батьків, повернулися з одномісячного побуту на Союзівці, де були на курсах українознавства, спонзорованих УНСоюзом. З побуту на Союзівці і курсів, вони багато скористали. Незвичайно раді, що мали нагоду провести вакації на Союзівці, з жалем і навіть слізьми виїжджали і сподіваються в наступному році туди ж поїхати і інших своїх молодих приятелів привезти.

Треба сподіватись, що батьки впишуть цю молодь в членство УНСоюзу, бо наше гасло таке: „Наша молодь у наших організаціях!"

В парафії при церкві св. Димитрія кипить праця. Громада не зупинилась, побудувавши Український Святодмитрівський Громадський Осередок коштом чверти мільйона долярів. В серпні громада купила ще одну реальність, а саме дім на 3 родини на великій площі. Нова реальність сусідує з парафіяльним домом. В новокупленому домі будуть апартаменти для сотрудника, дириґента і сторожа.

„Дванадцятий Український День", відбувся з великим успіхом в неділю 1-го вересня. Імпреза розпочалась концертом церковного хору під управою п. Йосипа Рейнаровича. Концерт пройшов вдало, хор не надто великий, але добре „зіспіваний". Добре враження викликали українські народні танки і балет, — виведені дітворою під керуванням пані Катерини Симчик, яка вже більш десяти років веде школу танків. Її учні — діти різних національних походжень. Та в імпрезі виступали українські діти, — дрібнота від 3-го року життя і юнаки та дівчата до 16 року. Приявні, що виповнили авдиторію Осередку, були захоплені продукціями і викликували танцюристів до нових виступів.

А народу зібралося до півтори тисячі. Прибули гості автобусами і приватними автами з Вілмінгтону, Дел., Бриджпорту, Конн., Ню Йорку, Нюарку, Аллентавну, Бейону, Трентону, Джерзі Сиґі, Пассейку, Елизабету, Перт Амбою, Ковтсвіллу, Филаделфії та інших місцевостей. Загальний прибуток перевищив 4 тисячі долярів, з чого чистий прибуток буде приблизно $2,500. Гроші потрібні громаді, щоб здійсновати широко закроєні пляни на майбутнє.

Н. К.

Торонто, Онт.

Торонтяни на прощі в Анкастері

7 липня відбулася проща на гору Непорочної Діви Марії в Анкастері біля Гамілтону з участю Єпископа Кир Ізидора, численного духовенства і тисяч вірних, які з'їхались на цей перший відпуст з найдальших закутин Онтаріо, а навіть Квебеку і Америки. Чудова погода сприяла прощі і тому не диво, що торонтонські українці взяли таку масову участь, ідучи до Анкастеру не тільки особовими автами, але й спеціяльними автобусами.

Треба згадати, що в Анкастері існує жіночий монастир, при якому кілька років тому старанням Преосвященного Кир Ізидора побудовано величаву Дівочу Семінарію. Тільки треба, щоб більше українських дівчат користало з цієї добре вивінуваної школи.

Попис учнів школи Софії Голод.

В залі св. Миколая відбувся 15 червня — з нагоди закінчення шкільного року, — попис учнів фортепіянової школи Софії Голод. В першій частині попису відзначились Зірка Аронець (6 років) і Роман Гавур (7 р.), які відограли дует Гайдна, а також Юрій Грицько та Ярослав Шудран, які ритмічно виконали „Марш" Безкоровайного. В другій частині пописувались: Дарія Лада, Ліда Любинська, Марта Юрчук, Галина Андрейко, Марта Луців, Віра Любинська і Квітка Сиротюк. Всі вони виказали поступ в науці та зрозуміння виконуваних творів. Попис закінчився виступом 10-річної Любки Голод, яка виконала вальс Шопена і Віри Павлишин, яка знаменито заграла „Концерт" Капрічіо Мендельсона.

Спорт

ШАХОВИЙ ТУРНІР ЗА ЧЕМПІОНАТ АМЕРИКИ

Цьогорічний 58-ий з черги відкритий шаховий турнір Американської Шахової Федерації за чемпіонат Америки відбувався впродовж двох тижнів в першій половині серпня в місті Клівленді, Огайо. Турнір відкрив посадник міста, вітаючи 176 учасників, які з'їхалися з більшости стейтів, Канади, Мексіко і навіть Порто Ріко. Серед відомих шахістів, що вже мали не один турнір за собою, видко було обличчя молодих талантів та не бракувало і нових еміґрантів. Всі хотіли помірятись та здобути почесть, а може грошову нагороду ($1,000 перше місце).

Турнір проходив зі змінним щастям і було кількох кандидатів на першуна. Та молодий 14-річний Бобі Фішер зумів здобути звання чемпіона на 57 рік і готівку. Він продемонстрував феноменальне знання шахової теорії стратеґії. Може навіть забагато стратеґії як для такого молодого таланту.

Та нас цікавлять в першу чергу три українці, що завдали собі багато труду і прибули теж на змагання. Повних два тижні боролись успішно: І. Теодорович, (Торонто, Канада), Л. Блонарович (Нюарк, Н. Дж.) і О. Попович (Лейквуд, Н. Дж.). Наші шахісти вже мали за собою „льокальні" успіхи: п. І. Теодорович — мистець Торонта, Л. Блонарович здобув чашу і мистецтво Ню Джерзі і тому нас іхня присутність не заскочила. Всі вони почали турнір доволі добре і перший тиждень виділив іх до кращих шахістів. По сімох днях українці грали при першому столі, і цього стола не доводилось залишати. Єдиний О. Попович грав два рази при окремому столі, (таких столів було п'ять для найкращих партій), і зустрічався через льосування з найкращими шахістами турніру.

Тяжко говорити про місця наших, таких не подано через брак часу на студії швайцарської системи точкування, але за підрахунком автора цього допису І. Теодорович опинився в першій десятці, а О. Попович і Л. Блонарович в горішній частині ругої десятки. Навіть закінчення турніру не дало ясного розподілу місць і навіть вийшла помилка з признанням першого місця. (Признано А. Бісґаєрові, що згодом по обчисленнях відкликано).

Участь і успішна гра наших шахістів піднесла їхню загальну пунктацію, та дали їм досвід до подібних імпрез на майбутнє. Приємно відмітити, що на послідній день прибув український шаховий майстер проф. С. Попель, який пройшов недавно поважну операцію. Відомі шахові учасники тепло віталися з нашим експертом, а українська група зустрілася на розмові з проф. Попелем після закінчення гор.

Турнір був дуже важкий, бо згуртував кращих шахістів, і тому успіхи наших є добрі. При кінці варто додати, що спостерігається велике зацікавлення тією галуззю спорту американською молоддю, і варто б заохотити наших молодих людей до активнішої участи в турнірах і в шаховій грі взагалі. **В. С.**

● З червоного Китаю видалено всіх японських журналістів. Комуно - китайський уряд просто відмовився продовжити їм візи без подання причини. Здогадуються, що в такий спосіб Пейпінґ хоче присилувати японський уряд впустити до Японії комуно - китайських журналістів.

Число зареєстрованих членів релігійних громад — 103,224,594

Ню Йорк. — Крайова Рада Церков видрукувала книжку під заголовком „1958-ий Річниз Американських Церков", в якому стверджується, що в цьому 1957 році число зареєстрованих членів всіх релігійних громад становить — 103,224,594 особи і є на 3 відсотки більше в порівнянні з 1956 роком, а число населення в цьому році збільшилося тільки на 1.7 відсотка. З цього виходить, що на кожних 100 американців — 62 є членами церковної громади або належать до синагоги. 100 років тому на кожних 100 громадян тільки 20 належали до релігійних громад. В останніх 30-ох роках число вірних подвоїлося, а число населення збільшилося тільки на 40 відсотків. В 1957 році число протестантів становить 60,148,980 осіб, а в 1956 році — 58,448,567; число католиків — 34,563,851 (33,396,647); жидів — 5,500,000 (5,500,000); східніх ортодоксів — 2,598-055 (2,386,945); „старих католиків" і приналежних до польського народового костела — 351,058 (367,370); буддистів — 63,000 (63,000) і мусулманів 20,000 (20,000). Католики зараховують до своїх членів всіх вірних, отже і дітей, а деякі протестантські віровизнання за своїх членів вважають тільки тих, які вже є хрещені, а в них христять аж в 13-му році життя. Між протестантами найбільше є баптистів (20 міл.), методистів — 12 мільйонів, лютеран — 7 мільйонів, і пресвітеріянів — 4 мільйони. Зі статистики виходить, що пересічно кожний вірний жертвує на релігійні цілі по 54 доляри річно.

На цивільних урядовців видано понад 11 більйонів долярів

Вашинґтон. — Голова об'єднаного конґресового комітету для редукції неважливих федеральних видатків демократичний сенатор Геррі Ф. Бирд повідомляє, що в фінансовому році, який закінчився 30-го червня 1957 р., на цивільних урядовців видано суму 11,000.474,000 долярів, а крім того видано ще 215,000,000 долярів на платні для неамериканських громадян, яких немає на платничих списках. Збільшена сума на платні для цивільних федеральних урядовців спричинена тим, що в 1957 році збільшилося і число федеральних працівників. В 1956 році воно становило 2,363,042, а в 1957 році — 2,394,099. Видатки на цивільних урядовців збільшуються від 1954 року, коли вони виносили 9,453,000,000 долярів. Найбільше зросло в 1957 році число працівників в поштовому департаменті — на 2,710 осіб; в Адміністрації для Справ Ветеранів — 1,145; в департаменті торгівлі — 923, департаменті рільництва — 772, в департаменті внутрішніх справ — 699. Тільки департамент летунства зменшив число своїх працівників на 1,090 осіб.

Число замовлень по фабриках збільшилося на один відсоток

Вашинґтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що в місяці липні цього року число нових замовлень у фабрикантів збільшилося на один відсоток, але цей зріст зовсім не припинив зменшування числа невиконаних давніше замовлень. Число замовлень збільшилося в тих фабриках, які продукують товари нетривкої якости, головним чином тих промислових заведень, які негайно виконують зроблені в них замовлення. Продаж фабрикантами товарів в липні цього року збільшився на 3 відсотки, а в чотирьох попередніх місяцях він постійно зменшувався. Долярова вартість видатків на інвестиції продовжує і надалі збільшуватися таким самим повільним темпом, як це було в першій половині цього року. В липні було нових замовлень на суму 25,800,000,000 долярів. При кінці липня вартість замовлених і невиконаних товарів становила 59,400,000,000 долярів, на 900,000,000 долярів більше в порівнянні з з червнем 1957, і на 3 більйони менше в порівнянні з липнем 1956 року.

Заборгування на консумпційні цілі збільшилося до 42.3 більйона

Вашинґтон. — Представник Федеральної Резервової Системи повідомляє, що в місяці липні цього року всі роди заборгування на консумпційні цілі значно збільшилися і дійшли до 42,365,000,000 долярів, становлячи на 2,887,000,000 долярів більше в порівнянні з липнем 1956 року. В порівнянні з місяцем червнем цього року заборгування зросло впродовж липня на 355,000,000 долярів, а в місяці липні 1956 року збільшення становило 213,000.000 долярів в порівнянні з червнем того ж року. Повищі числа стверджують те, що збільшення заборгувань на консумпційні цілі не припиняться внаслідок того, що федеральні банки збільшували вже кілька разів дисконт від позичок. Найбільше в липні збільшилося заборгування на купівлю авт і на особисті потреби боржників.

✝

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Рогатинцями, яка прийшла з Рідних Земель, що в вересні 1945 р. — померла в Скоморохах Старих, пов. Рогатин —
НАША НАЙДОРОЖЧА МАТИ І БАБУНЯ
бл. п. АННА ДЗЕДЗИК
вдова по управителі школи в Черчу, пов. Рогатин, на 79-му році свойого трудолюбивого життя;
як рівнож
з далекої Караганди наспіла сумна вістка про трагічну смерть зятя Покійної, а
НАШОГО НАЙДОРОЖЧОГО ШВАҐРА І ВУЙКА
бл. п. о. ВАСИЛЯ НІМОГО
б. пароха Скоморох Старих, яка постигла Його там у вересні 1954 р., на 63-му році життя й на 36-му році священства.

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
відправляться в СУБОТУ, дня 14-го ВЕРЕСНЯ 1957 р., о год. 7-ій і 7:30, в церкві св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Горем прибиті:
АНДРІЙ — син і шваґер
ІРИНА — синова
БОГДАННА — внука.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Український Народний Дім", Відд. 316, відбудуться в четвер, 12-го вересня 1957 року, о год. 8-ій веч. Порядок нарад, як звичайно. Просимо усіх членів брати участь і платити на час належні вкладки. — Уряд Т-ва.

ШИКАГО, Ілл. — Збори Б-ва св. Петра і Павла, Відд. 220, відбудуться в суботу 14-го вересня, о год. 7:30 веч, в парох. залі. Пригадується довгуючим членам, щоб цього місяця вирівняли залеглі вкладки. Якщо не вирівняють будуть суспендовані. — Управа.

ТОМАСТОН, Конн. — Відд. 421 матиме збори 14-го вересня, о год. 8-ій, в українській залі. — П. Москалюк, предс.; Ф. Сосяк, кас.; Ю. Береза, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — С-во Преч. Діви Марії, Відд. 112 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15-го вересня, в церковній залі св. Петра і Павла, після 3-ої і 4-ої Служби Божої. Просимо всіх тих, що ще не відібрали своїх дивіденд, прибути і відібрати, бо поштою не будеться розсилати. Проситься точно вплачувати вкладки. — В. М. Купер, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Мир", Відд. 324, повідомляє всіх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу 14-го вересня 1957 р., о год. 7-ій веч. Просимо прибути і вирівняти залеглі вкладки. Не всі члени вплачують нормально свої членські вкладки, тому Т-во є змушене суспендувати деяких членів, бо рахунки, які приходять з Головної Канцелярії, покриваються в міру доплиpу членських вкладок. Просимо не залягати з чл. вкладками і не жалітися на Управу Т-ва, коли вона є змушене суспендувати деяких членів. — Ол. Горохівський, пред.; І. Струк, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя, Відд. 270, відбудуться в неділю, 15-го вересня, о год. 2:30 по пол., в домівці УНДому — при 433 Hoboken Ave. Довгуючих членів просимо прибути на збори і вирівняти залеглі вкладки. Приєднювання нових членів до УНСоюзу далі продовжується. — В. Бушковський, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 367, відбудуться в неділю, 15-го вересня, о год. 1:30 по пол., у церковній залі. Просимо, щоб члени явилися на зборах, бо є важливі справи до полагодження. Приєднювання нових членів до УНСоюзу далі зобов'язує. — К. Манківський, предс.; П. Джюба, кас.; В. Попович, секр.

✝

Посмертні Згадки

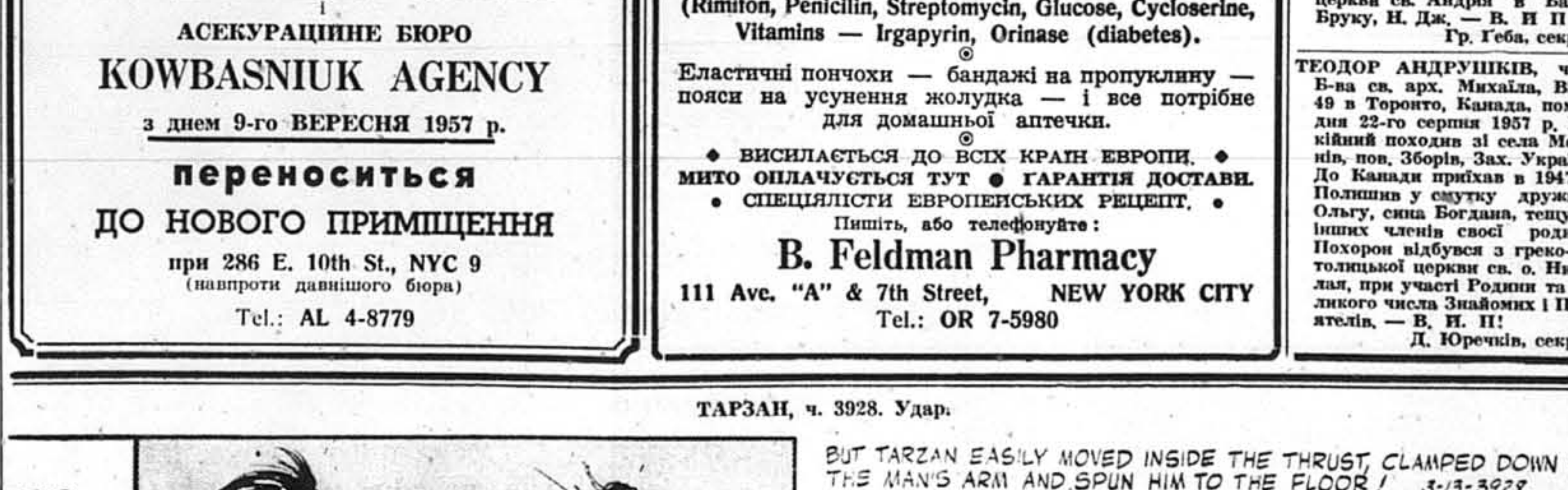
АНТІН ПАНЬКІВ, член Відд. 464, УНСоюзу ім. Л. Українки, в Ошаві, Онт., Канада, помер, по довгій недузі, 7-го серпня 1957 р., проживши лише 36 років. Покійний приїхав до Канади 1948 р. з Німеччини, а до УНСоюзу вступив у серпні 1949 р. Покійний походив зі села Звиняч, пов. Заліщики, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Марію і донечку Емілію. Обидві вони є членами УНСоюзу. Похорон відбувся 10-го серпня, з укр. греко-католицької церкви св. Юрія, при участі Родини, Членів УНС. і добрих Приятелів та Знайомих. — Хай Канадійська Земля буде Йому легкою! — В. Н. П!

ІВАН ҐРЕСЬКО, довголітній член 225 Відд., а від 1929 р. 197 Відд. УНСоюзу, помер, дня 12-го серпня 1957 р. Покійний походив зі села Воробієвичі, пов. Дрогобич, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину, двох синів, одну доньку і 5 внуків. Похорон відбувся 15-го серпня 1957 р., з церкви в Madison на цвинтар.
С. Костецький, секр.

ЯКІВ РЕЗНІК, довголітній член і касир Б-ва св. о. Николая, Відд. 344 УНСоюзу, в Бавнд Бруку, Н. Дж., помер 19-го серпня 1957 р., проживши 62 роки. Покійний народився в селі Староміщина, пов. Скалат, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Марію, доньку Гелену, сина Андрія, зятя, невістку і троє внуків. Похорон відбувся 23-го серпня 1957 р., при участі Родини, Членів УНСоюзу і Знайомих, з пох. заведення, до церкви св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж. — В. Н П!
Гр. Ґеба, секр.

ТЕОДОР АНДРУШКІВ, член Б-ва св. арх. Михаїла, Відд. 49 в Торонто, Канада, помер дня 22-го серпня 1957 р. Покійний походив зі села Метенів, пов. Зборів, Зах. Україна. До Канади приїхав в 1947 р. Полишив у смутку дружину Ольгу, сина Богдана, тещу та інших членів своєї родини. Похорон відбувся з греко-католицької церкви св. о. Николая, при участі Родини та великого числа знайомих і Приятелів. — В. Н. П!
Д. Юречків, секр.

ТАРЗАН, ч. 3928. Удар.

Очунявши від удару мавполюдини, Генрі з ножем кинувся вперед...

Але Тарзан легко ухилився від удару, вхопив чоловіка за руку і поклав його на долівку.